

Notitie : Quickscan flora en fauna ruimtelijke onderbouwing Van Hugenpothstraat te Boxtel

Datum : 20 maart 2017
Opdrachtgever :
Projectnummer : 211x09068
Opgesteld door : Ineke Kroes

Er zijn plannen om aan de Van Hugenpothstraat en de Haftenstraat een nieuwbouw van grondgebonden woningen en gestapelde woningen te realiseren en de huidige bebouwing te slopen. Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijkwerijs significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Nature 2000-gebied (of Beschermde natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Gebiedsbescherming vanuit Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit het Brabants Natuurnetwerk (voormalig EHS) en Groenblauwe Mantel zij ruimtelijk vastgelegd in de hernieuwde Verordening Ruimte 2014. Het Brabants Natuurnetwerk is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuwe aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarische natuurbeheer behoren tot het Brabants Natuurnetwerk. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming, heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en

vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit 'bijlage A en B' van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten') zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten'). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 6 maart 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuisprotocol versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010).

De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van de inmiddels aan de Wet natuurbescherming aangepaste quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

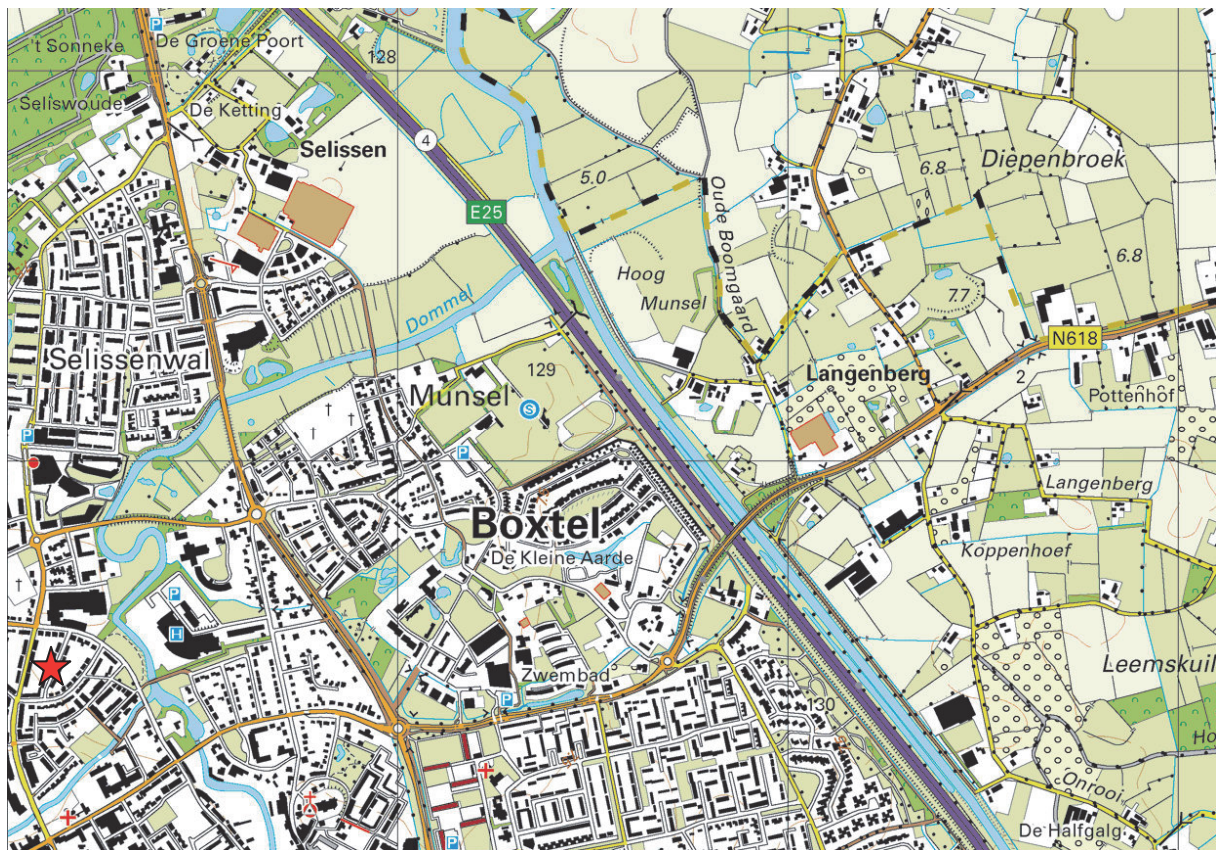
De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging van het plangebied

Het plangebied is gelokaliseerd in het noordelijk deel van de kern van Valkenswaard, in een woonwijk. De Amersfoortcoördinaten van het midden van het plangebied zijn X= 150.018, Y= 400.445. Het plangebied is rood omkaderd weergegeven op de luchtfoto (figuur 1) en weergegeven als een rode ster op de topografische kaart (figuur 2).

Figuur 1: Luchtfoto plangebied. Het plangebied is rood omlijnd.

Figuur 2: Topografische kaart plangebied.

Huidige situatie

Het plangebied bevindt zich in het westelijk deel van Boxtel, in een woonwijk. Het plangebied bestaat uit vier blokken rijtjeswoningen, opgetrokken uit grote blokken met kleine achtertuintjes, ligusterhaagjes en schuurtjes. De kopse kanten zijn ter hoogte van het dak voorzien van plaatwerk. De woningen stammen uit begin 50er jaren vorige eeuw. Op de hoek van de Hendrika van Haftenstraat staat een vrijstande berk. De omgeving bestaat uit rijtjeswoningen, twee-onder-een-kap woningen etc. met een gemiddelde hoeveelheid groen, voor een woonwijk. De volgende afbeeldingen (figuur 3 t/m 8) geven een impressie van het plangebied en de directe omgeving.

Fig. 3 Overzicht van het plangebied. Foto genomen vanaf de hoek Annastraat-Zandvliet, richting het noordwesten.

Fig. 4. Het achterpad achter de woningen aan de Van Hugenpothstraat, foto genomen richting het zuiden.

Fig. 5. Alleenstaande berk op de hoek Van Hornstraat – Annastraat. De berk behoort nog bij het plangebied..

Fig. 6. Een steegje tussen twee achtertuinen in, met hoogopgaande Iniet regelmatig gesnoeide igusterhagen. Foto genomen richting het oosten

Fig. 7. Foto van een van de kopse kanten van de rijtjeswoningen. Op de kopse kanten zijn platen die als dakbeschoot zijn bevestigd. ER zijn meerdere openingen in dit dakbeschoot.

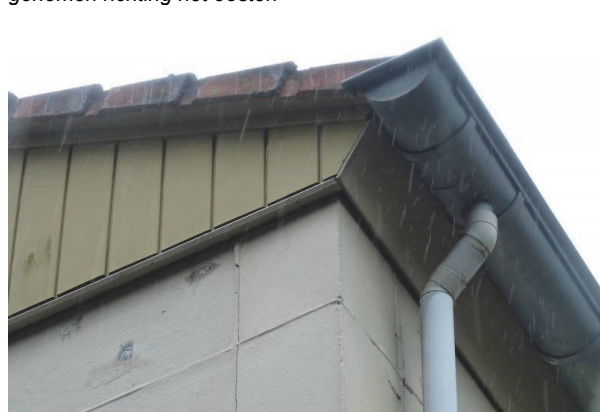

Fig. 8. Detail van een van de kopse kanten van de rijtjeswoningen. Ook hier kieren die geschikt zijn voor vleermuizen.

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling op deze locatie is de realisatie van woningen die meer aangepast zijn aan de huidige eisen. Om de planontwikkeling mogelijk maken zullen de huidige 50er jaren woningen gesloopt worden, het groen en de bestrating zal verwijderd worden. Verder dient het plangebied bouwrijp te worden gemaakt en er zal grondverzet worden gepleegd.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen ligt op ongeveer 3.0 kilometer afstand. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, en de aard van de ontwikkeling zijn significante effecten op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft derhalve verder geen rekening gehouden te worden met de Wet natuurbescherming.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied bevindt zich geheel buiten de Groenblauwe Mantel, het Brabants Natuurnetwerk, het attentiegebied ecologische hoofdstructuur en het behoud en herstel watersystemen. Gezien de ligging buiten de begrensde planologische gebiedsbescherming zijn negatieve effecten op planologisch beschermde gebieden (het Brabants Natuurnetwerk, de Groenblauwe Mantel en het attentiegebied) uitgesloten. In de planvorming hoeft om die reden verder geen rekening gehouden te worden met planologische beschermde gebieden.

Toetsing soortbescherming

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn er geen beschermde soorten planten aangetroffen binnen het plangebied. Uit de omgeving is vanuit de Wet natuurbescherming het kluwenklokje bekend. Het plangebied bestaat echter geheel uit bestrating of zeer besloten achtertuintjes. Er is binnen dit plangebied geen geschikte standplaats voor beschermde vaatplanten zoals het kluwenklokje. Het voorkomen van beschermde vaatplanten wordt in zijn geheel op voorhand uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoorten zoals verschillende muizensoorten, (Wnb-andere soorten), waarvoor een provinciale vrijstelling Provincie Noord-Brabant geldt. De zwaardere beschermde grondgebonden zoogdiersoorten eekhoorn, das, damhert, waterspitsmuis, steenmarter (Wnb andere soorten) en bever (Wnb-hrl) zijn uit de directe omgeving bekend. Er zijn in de bomen rondom het plangebied geen nesten van eekhoorns aangetroffen. Er zijn eveneens geen sporen van andere strenger beschermde grondgebonden zoogdieren aangetroffen.

Effectbeoordeling

Voor das, damhert, waterspitsmuis en bever biedt het plangebied geen geschikte leefomgeving, gezien de stedelijke ligging van het plangebied. Er zijn geen eekhoornnesten aangetroffen, er verdwijnt geen vaste rust- of verblijfplaats. Er verdwijnt ook geen essentieel foerageergebied, er is in de omgeving ruim voldoende foerageergebied aanwezig. Er zijn geen sporen van de steenmarter aangetroffen. De steenmarter is overigens niet afhankelijk van een specifieke schuilplaats, binnen zijn leefgebied heeft hij soms wel tientallen schuilplaatsen die niet allemaal even frequent gebruikt worden (bron www.zoogdiervereniging.nl). Er zijn voor de steenmarter in de buurt van het plangebied ruim voldoende gelijksoortige mogelijke habitats, zoals takkenhopen, struweel etc. die geschikt zijn als schuilplaats voor de steenmarter. Door de sloop zal geen essentieel leefgebied van de steenmarter verdwijnen. Negatieve effecten op zwaardere beschermde soorten grondgebonden zoogdieren worden redelijkerwijze uitgesloten.

In het kader van de algemene zorgplicht is het wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit het plangebied en/of omgeving zijn waarnemingen bekend van gewone dwergvleermuis en laatvlieger (wnb-hrl). Tijdens het veldbezoek is gelet op de aanwezigheid van potentiële vaste verblijfplaatsen voor vleermuizen binnen het plangebied. De muren hebben geen spouwen en/of open stootvoegen. Echter, op de kopse kanten van de woningen zitten houten platen die tegen de gevel aan zitten. Hierin zitten openingen die geschikt zijn als zomerverblijf voor vleermuizen (zie foto's 7 en 8). De berk heeft weliswaar een paar holtes, deze zijn echter zeer ondiep en niet watervrij. Ze bieden geen beschutting tegen instromend water. Er is houtige beplanting op het plangebied in de achtertuintjes wat kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen.

Effectbeoordeling

De berk heeft weliswaar een paar holtes, deze zijn echter zeer ondiep en niet watervrij. De holtes zijn niet geschikt als vaste rust- of verblijfplaats voor vleermuizen. Er is houtige beplanting op het plangebied in de achtertuintjes wat kan dienen als foerageergebied voor vleermuizen. Het gaat hier echter niet om essentieel foerageergebied, er is in de omgeving voldoende foerageergebied aanwezig, in de vorm van aangrenzende achtertuintjes. Op de kopse kanten van de woningen zitten houten platen die tegen de gevel aan zitten. Hierin zitten openingen die geschikt zijn als zomerverblijf voor vleermuizen. De aanwezigheid van zomerverblijven voor de gewone dwergvleermuis kan niet worden uitgesloten. Voor laatvlieger, die een voorkeur heeft voor wat hogere plaatsen zijn deze verblijfplaatsen minder geschikt. De laatvlieger kan redelijkerwijze worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de gewone dwergvleermuis is noodzakelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en nabij het plangebied enkele eksters en houtduiven waargenomen. In de nabije omgeving zijn waarnemingen bekend van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zoals gierzwaluw, huismus en enkele roofvogels, zoals boomvalk, buizerd, havik, ransuil, etc. Binnen het plangebied zijn voor roofvogels geen geschikte nestlocaties aangetroffen. Er zijn binnen het plangebied geen bomen aanwezig met grote takkennesten. Er is echter wel bebouwing, met daken geschikt voor bewoning door huismus. De dakpannen en goten bieden ruimte voor nesten. Binnen het plangebied zelf is in de achtertuintjes houtige beplanting aanwezig, o.a. in de vorm van ligusterhaagjes.

Effectenbeoordeling

Gezien de stedelijke ligging is de aanwezigheid van nesten en/of foerageergebied voor roofvogels redelijkerwijze uit te sluiten. De dakpannen en goten lijken geschikt voor huismus. Daarnaast is er in de achtertuintjes geschikt foerageergebied voor huismus aanwezig. Voor gierzwaluw zijn de randen van het dak minder geschikt, gezien de brede rand die langs de daklijsten loopt (zie foto 8). Negatieve effecten voor de huismus kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, onderzoek is noodzakelijk.

De opgaande begroeiing rondom het plangebied biedt geschikte nestlocaties voor broedvogels. Met de planontwikkeling kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden hier buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten

geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.

Vissen, amfibieën en reptielen

Binnen het plangebied is geen oppervlaktewater aanwezig. Vissen en voortplantingslocaties van amfibieën zijn op voorhand uitgesloten. Het plangebied biedt, gezien de stedelijke ligging, geen geschikt habitat voor de uit de omgeving bekende alpenwatersalamander, vinpootsalamander, hazelworm of levendbarende hagedis (Wnb-andere soorten) of heikikker, poelkikker of kamsalamander (Wnb-hrl). In de directe omgeving van het plangebied is hooguit een zwervend exemplaar van een algemene soort te verwachten zoals gewone pad (wnb-andere soorten, vrijstelling Provincie Noord-Brabant). Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieën of reptielen binnen het plangebied wordt, gezien de ongeschikte biotoop uitgesloten.

In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Het plangebied biedt geen geschikt biotoop voor beschermde ongewervelde diersoorten vanwege het ontbreken van geschikte waardplanten. Negatieve effecten voor beschermde ongewervelde soorten zijn daarmee op voorhand uitgesloten.

Conclusies gebiedsbescherming

- Gezien de afstand tot en de aard van de ontwikkeling zijn negatieve effecten op omringende Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten. In de verdere planvorming hoeft hier dan ook geen rekening mee gehouden te worden
- Het plangebied ligt geheel buiten de Groenblauwe Mantel, het Brabants Natuurnetwerk, het attentiegebied ecologische hoofdstructuur en het behoud en herstel watersystemen. Door de ontwikkelingen worden er geen wezenlijke kenmerken en waarden aangetast van de provinciale groenstructuur. De planvorming heeft verder geen invloed op planologische beschermde gebieden

Conclusies soortbescherming

- De aanwezigheid van zomerverblijven voor de gewone dwergvleermuis kan niet zonder meer worden uitgesloten. Nader onderzoek naar de gewone dwergvleermuis is noodzakelijk.
- De dakpannen en goten van de woningen lijken geschikt voor huismus. Daarnaast is er in de achtertuintjes geschikt foerageergebied voor huismus aanwezig. Negatieve effecten voor de huismus kunnen niet op voorhand worden uitgesloten, onderzoek is noodzakelijk.
- De directe omgeving van het plangebied vormt mogelijk geschikt leefgebied voor een enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdiersoort zoals egel, verschillende muizensoorten, en algemeen beschermde amfibieën zoals gewone pad en middelste groene kikker (Wnb-andere soorten met provinciale vrijstelling Noord-Brabant). Voor de genoemde soorten geldt een provinciale vrijstelling van de Wet natuurbescherming bij ruimtelijke ontwikkelingen. Hiervoor geldt echter wel de algemene zorgplicht.

- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de beplanting in de directe omgeving van het plangebied. Door werkzaamheden in de directe omgeving van de bomen en houtige beplanting kan er verstoring van broedende vogels plaatsvinden. Door werkzaamheden buiten de broedperiode (als broedseizoen kan de periode tussen half maart en half juli globaal worden aangehouden) uit te voeren dan wel te starten, wordt de kans op negatieve effecten geminimaliseerd. Indien op een locatie geen bewoonde nesten, broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Het is dan wel vereist dat voor aanvang van werkzaamheden het opgaande groen geïnspecteerd wordt op aanwezige bewoonde nesten, legsels of nestjongen en, indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaardere beschermde soorten vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vissen, reptielen, amfibieën en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen.